1106

Plaatsingslijst van het door M.D. Geuze bijgehouden archief van ds. H.O. Roscam Abbing

Levensjaren 1874-1939 (1894-2005)

Samengesteld door Bert Kraan

Historisch Documentatiecentrum voor het
Nederlands Protestantisme (1800-heden)
Vrije Universiteit Amsterdam
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

Collectie nummer: 1106
April 2016

Inleiding

Het archief bevat de stukken die de hervormde predikant M.D. Geuze bijeenbracht. Geuze heeft zich intensief met H.O. Roscam Abbing beziggehouden, wat onder meer resulteerde in een publicatie van verspreid werk van Roscam Abbing (zie Bronnen).

Herman Otto Roscam Abbing werd op 18 november 1874 te Ginneken bij Breda geboren als derde zoon in een gezin dat uiteindelijk tien kinderen telde. Hij stamde uit een oud predikantengeslacht dat vanaf het begin van de achttiende eeuw de vaderlandse kerk diende. Ook twee broers van hem werden predikant.

Na het behalen van het HBS-diploma te Middelburg ging hij niet studeren, maar trok hij naar Nederlands-Indië om daar op een plantage te gaan werken. Tijdens zijn verblijf aldaar ontstond bij hem de roeping tot predikant. Na een, om gezondheidsredenen, gedwongen terugkeer in 1897, volgde hij aan het gymnasium te Doetinchem enkele jaren als gastleerling klassieke talen, ter voorbereiding op de theologische studie. Van 1902 tot 1907 studeerde hij theologie aan de Rijksuniversiteit Utrecht.

In 1907 werd hij op vier plaatsen beroepen als predikant, en nam hij het beroep naar Nieuwerkerk aan den IJssel aan. Daar stond hij tot 1915, waarna hij een beroep aannam naar de Hervormde Gemeente te Arnhem, een gemeente die hij diende tot zijn overlijden op 23 maart 1939.

Roscam Abbing was bekend om zijn preken. In het archief vindt men veel preekverslagen, preekschetsen en meditaties, deels opgeschreven door anderen (inv.nrs. 14 en 15), deels van de hand van Roscam Abbing zelf (inv.nrs. 5-6). Hij preekte grotendeels uit het hoofd, slechts korte aantekeningen gebruikte hij ter ondersteuning van zijn betoog (inv.nr. 18). Zijn preken, die zich kenmerkten door een sterk onderwijzend, maar ook profetisch karakter, trokken door hun actualiteit en verrassingselement veel kerkgangers.

Naast zijn werk als gemeentepredikant was Roscam Abbing actief binnen de Hervormde Gereformeerde Staatspartij, een sterk anti-Roomse partij, die voor Nederland streefde naar een regering naar Bijbelse normen, en die zich keerde tegen de scheiding van kerk en staat.

Kerkelijk behoorde Roscam Abbing tot de gereformeerde stroming, maar was geen partijman, wat bleek toen in de jaren twintig in de Hervormde gemeente van Arnhem een richtingenstrijd losbrak.
Wil men hem tóch “plaatsen”, dan komt de Confessionele Vereniging het dichtst in de buurt.

Over het archief
Het archief kwam bij het HDC goed geordend binnen. Waar mogelijk waren de stukken binnen een categorie genummerd en van een inventarislijst voorzien. Slechts de fysieke staat van het archief diende op plaatsen aangepast te worden.

April 2016
Bert Kraan

Bronnen

– *Hoop voor de kerk (1). Naar het getuigenis van ds. H.O Roscam Abbing (1874-1939)*, door M.D. Geuze in: *De Waarheidsvriend*, 18 januari 1990
– *Nederland, schik u om uw God te ontmoeten. De breuk tussen Christus en kerk en staat in Nederland en haar genezing*, door H.O. Roscam Abbing. Samengesteld en van een inleiding en aantekeningen voorzien door M.D. Geuze. Leiden, 1992

Plaatsingslijst

1-4 Stukken betreffende leven en werk van H.O. Roscam Abbing, en van enkele familieleden, 1894-2005 en z.d.
4 omslagen

5-6 Preekverslagen, preekschetsen, toespraken en Bijbellezingen, 1915-1938 en z.d.
2 omslagen

7-9 Lezingen en brochures, soms vergezeld van persdocumentatie, 1919-1931 en z.d.
3 omslagen

10 Artikelen in *Predikantenblad* (Arnhem), 1914-1940
1 omslag

11 Meditaties verschenen in *Predikantenblad, Staat en Kerk* en de scheurkalender *Kerk-Oranje-Vaderland*, 1915-1936 en z.d.
1 omslag

12 Artikelen, verschenen in *Staat en Kerk*, 1922-1937
1 omslag

13 – *Kort begrip der christelijke religie met de voornaamste bewijzen der Heilige Schrift en een aanhangsel over de Wet des Heeren.* Nijkerk, 1929, vergezeld van 8 schriften handgeschreven aantekeningen hierop, z.d.
N.B. Schrift nr. 8 ontbreekt, maar schrift 7 en 9 sluiten wél op elkaar aan
– Typoscript met catechisatie, gebaseerd op het *Kort begrip*, z.d.
1 omslag

14 Preken, Bijbellezingen, toespraken en artikelen van Roscam Abbing, opgeschreven door G.C. Brons, 1915-1939 en z.d.
11 delen

15 Verslagen van ds. C. Hooykaas, van preken, de meeste gehouden door Roscam Abbing, en enkele door E.J.H. van Leeuwen (zwager en collega van Roscam Abbing te

Arnhem), 1923-1939
8 delen

16 Door ds. C. Hooykaas uitgeschreven werken van H.F. Kohlbrugge (*Korte verklaring van Gen. 1:27*) en Roscam Abbing (waaronder veel artikelen verschenen in *Staat en Kerk*), 1923-1931 en z.d.
3 delen

17 Overzichten van predikbeurten, 1907-1938
1 omslag

18 Aantekeningen op preken, 1915-1938 en z.d.
1 omslag

19 *Nederland, schik u om uw God te ontmoeten. De breuk tussen Christus en kerk en staat in Nederland en haar genezing*, door H.O. Roscam Abbing. Samengesteld en van een inleiding en aantekeningen voorzien door M.D. Geuze. Leiden, 1992
1 deel